

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 26. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 93/13/EEK – 6. un 7. pants – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – Hipotekārā aizdevuma līguma noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu – Noteikuma daļēja negodīguma atzīšana – Valsts tiesas pilnvaras, ja ir spēkā noteikums, kas ir atzīts par “negodīgu” – Negodīga noteikuma aizstāšana ar valsts tiesību normu

Apvienotajās lietās C-70/17 un C-179/17

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko attiecīgi *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 8. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 9. februārī, un ko *Juzgado de Primera Instancia nº 1 de Barcelona* (Barselonas pirmās instances tiesa Nr. 1, Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 30. martā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 7. aprīlī, tiesvedībās

Abanca Corporación Bancaria SA

pret

Alberto García Salamanca Santos (C-70/17)

un

Bankia SA

pret

Alfonso Antonio Lau Mendoza,

Verónica Yuliana Rodríguez Ramírez (C-179/17),

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*], M. Vilars [*M. Vilaras*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], E. Levits, L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], D. Švābi [*D. Šváby*] un S. Rodins [*S. Rodin*] (referents),

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre: L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 15. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Abanca Corporación Bancaria SA* vārdā – *J. Massaguer Fuentes* un *C. Vendrell Cervantes*, *abogados*, vēlāk *D. Sarmiento Ramírez-Escudero*, *abogado*,
- *Bankia SA* vārdā – *J. M. Rodríguez Cárcamo* un *A. M. Rodríguez Conde*, *abogados*,
- Spānijas valdības vārdā – *M. J. García-Valdecasas Dorrego*, pārstāve,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, pārstāvis,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Baquero Cruz* un *N. Ruiz García*, kā arī *A. Cleenewerck de Crayencour*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2018. gada 13. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvu 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.), it īpaši tās 6. un 7. pantu.
- 2 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-70/17 ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Abanca Corporación Bancaria SA* un *Alberto García Salamanca Santos* par sekām, kādas iestājas, ja ir konstatēts noteikuma par kredīta pirmstermiņa atmaksu, kas ir ietverts starp šīm abām līgumslēdzējām pusēm noslēgtā aizdevuma līguma ar hipotekāro nodrošinājumu 6.*bis* punktā, negodīgums.
- 3 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-179/17 ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Bankia SA* un *Alfonso Antonio Lau Mendoza* un *Verónica Yuliana Rodríguez Ramírez* par prasību vērst piedziņu uz hipotēkas objektu, kas tiek izskatīta iesniedzējtiesā un kas attiecas uz īpašumu, kurš ir apgrūtināts ar hipotēku, lai nodrošinātu aizdevuma atmaksu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 4 Direktīvas 93/13 divdesmit ceturtajā apsvērumā ir noteikts, ka “dalībvalstu tiesām un administratīvām iestādēm jābūt to rīcībā adekvātiem un efektīviem līdzekļiem, lai novērstu tālāku negodīgu noteikumu piemērošanu patērētāju līgumos”.
- 5 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šīs direktīvas mērķis ir saskaņot dalībvalstu normatīvus un administratīvus aktus, kas attiecas uz negodīgiem noteikumiem līgumos, ko slēdz starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju.”

6 Minētās direktīvas 3. pants ir formulēts šādi:

“1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.

2. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš noformulētiem standartlīgumiem.

[..]”

7 Šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un, ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.”

8 Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.”

Spānijas tiesības

9 *Código Civil* (Civill kodekss) 1124. pants ir formulēts šādi:

“Iespēju izbeigt saistības savstarpējās attiecībās uzskata par implicītu, ja viena no līgumslēdzējām pusēm nepilda savas saistības.

Puse, kurai ir nodarīts kaitējums, var pieprasīt šo saistību izpildi vai līguma izbeigšanu, abos gadījumos samaksājot atlīdzību par nodarīto kaitējumu un procentus. Puse, kurai ir nodarīts kaitējums, var prasīt izbeigt līgumu arī pēc tam, kad tā ir izvēlējusies izpildi, ja izpilde ir izrādījusies neiespējama.

Tiesa apmierina prasību par līguma izbeigšanu, ja vien nepastāv pamats saistību izpildes termiņa noteikšanai.”

10 Saskaņā ar Civill kodeksa 1303. pantu:

“Ja saistība tiek atzīta par spēkā neesošu, līgumslēdzējas puses viena otrai atdod lietas, kas ir bijušas līguma priekšmets, ar to augļiem un cenu kopā ar procentiem, neskarot nākamajos pantos noteikto.”

11 Šī kodeksa 1857. panta 1. punktā ir noteikts, ka hipotekāro līgumu būtisks nosacījums ir tas, ka tie tiek noslēgti, “lai nodrošinātu galvenās saistības izpildi”.

12 Minētā kodeksa 1858. pantā ir noteikts:

“[...] [vēl viens] būtisks šo līgumu nosacījums ir tas, ka, ja ir iestājies galvenās saistības izpildes termiņš, preces, kas veido ķilu vai hipotēku, var pārdot, lai apmierinātu kreditora prasījumus.”

13 Saskaņā ar šī paša kodeksa 1876. pantu:

“[...] hipotēkas rezultātā preces, uz kurām tā attiecas, neatkarīgi no to īpašnieka tieši un nekavējoties tiek izmantotas tās saistības izpildei, saistībā ar kuru tā tika izveidota kā nodrošinājums.”

14 2000. gada 7. janvāra *Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil* (Likums 1/2000 par Civilprocesa kodeksu) (2000. gada 8. janvāra *BOE* Nr. 7, 575. lpp., turpmāk tekstā – “*LEC*”) tika grozīts ar 2013. gada 14. maija *Ley 1/2013 de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social* (Likums 1/2013 par ķīlas devēju aizsardzības stiprināšanas pasākumiem, parādu restruktūrizāciju un sociālo īri) (2013. gada 15. maija *BOE* Nr. 116, 36373. lpp.), ar 2013. gada 28. jūnija *Real Decreto-Ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestaria y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación* (Karaļa dekrētlukums 7/2013 par steidzamiem nodokļu un finanšu pasākumiem un pētījumu, attīstības un inovāciju veicināšanu) (2013. gada 29. jūnija *BOE* Nr. 155, 48767. lpp.) un pēc tam ar 2014. gada 5. septembra *Real Decreto-ley 11/2014 de medidas urgentes en materia concursal* (Karaļa dekrētlukums 11/2014 par steidzamiem pasākumiem maksātnespējas gadījumā) (2014. gada 6. septembra *BOE* Nr. 217, 69767. lpp.).

15 *LEC* 693. panta 2. punktā, tā redakcijā, kas bija spēkā dienā, kad tika parakstīti pamatlietā aplūkoti hipotekārā aizdevuma līgumi, bija norādīts:

“Visu pamatsummu un procentus, kas ir jāmaksā, aizdevējs var pieprasīt, ja pastāv vienošanās par visa aizdevuma samaksu gadījumā, kad nav veikts kāds no nolīgtajiem maksājumiem, un ja šī vienošanās ir iekļauta reģistrā.”

16 Saskaņā ar *LEC* 693. panta 2. punktu, kas attiecas uz parādu, kuri ir maksājami pa daļām, pirmstermiņa atmaksu, redakcijā, kura bija spēkā pēc pamatlietā aplūkoto līgumu parakstīšanas:

“Visu parāda summu, ko veido pamatsumma un procenti, aizdevējs var atprasīt tad, ja ir vienošanās par visa aizdevuma samaksu gadījumā, kad nav veikti vismaz trīs ikmēneša maksājumi un parādnieks nav izpildījis savas maksāšanas saistības, vai arī maksājumu skaits ir tāds, ka var uzskatīt, ka parādnieks nav izpildījis savas saistības laikposmā, kas atbilst vismaz trīs mēnešiem, un šī vienošanās ir iekļauta aizdevuma aktā un attiecīgā reģistrā.”

17 *LEC* 695. pants, kas attiecas uz procedūru iebildumu izteikšanai par piedziņas vēršanu uz hipotēku, tā redakcijā, kura bija spēkā pēc pamatlietā aplūkoto līgumu parakstīšanas, ir formulēts šādi:

“1. Šajā nodaļā minētajās procedūrās iebildumi pret izpildi, ko ir iesniedzis parādnieks, tiek pieņemti tikai tad, ja tie ir pamatoti ar kādu no šādiem pamatiem

[..]

4) negodīgs līguma noteikums, kas ir izpildes vai maksājamās summas noteikšanas pamatā.

2. Ja ir celti iepriekšējā punktā minētie iebildumi, tiesas kanceleja aptur izpildi un uzaicina puses ierasties tiesā, kas ir izdevusi rīkojumu par piedziņu. Uzaicinājums ierasties tiesā ir jāizdod vismaz piecpadsmit dienas pirms attiecīgās tiesas sēdes. Šajā sēdē tiesa uzklausa puses, pieņem tai iesniegtos dokumentus un divu dienu laikā rīkojuma veidā pieņem atbilstošu nolēmumu.

3. [..]

Ja tiek izvēlēts ceturtais iemesls, tad izpilde tiek izbeigta ar nosacījumu, ka izpildes pamats ir līguma noteikums. Pārējos gadījumos izpilde tiek veikta, nepiemērojot negodīgo noteikumu.

4. Nolēmums, ar kuru liek izbeigt izpildi vai nepiemērot negodīgu noteikumu vai noraida iebildumus atbilstoši šī panta 1. punkta 4) apakšpunktam, var tikt pārsūdzēts.

Atskaitot šos gadījumus, nolēmumi par šajā pantā minētajiem iebildumiem nav pārsūdzami un to sekas attiecas tikai un vienīgi uz to izpildes procedūru, kurā tie ir pieņemti.”

- 18 2007. gada 16. novembra *Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias* (Karaļa likumdošanas dekrēts 1/2007 par Vispārējā likuma par patērētāju un lietotāju aizsardzību un citu papildu tiesību aktu pārskatīšanu) (2007. gada 30. novembra BOE Nr. 287, 49181. lpp.), kas grozīts ar 2014. gada 27. marta *Ley 3/2014* (Likums 3/2014) (2014. gada 28. marta BOE Nr. 76, 26967. lpp.), 83. pantā ir noteikts:

“Negodīgi noteikumi ir spēkā neesoši un uzskatāmi par tādiem, par kuriem nav panākta vienošanās. Šajā nolūkā tiesa, apspriedusies ar pusēm, par spēkā neesošiem atzīst negodīgus noteikumus, kas ir ietverti līgumā, kurš tomēr turpina būt saistošs pusēm saskaņā ar tiem pašiem noteikumiem, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-70/17

- 19 Ar 2008. gada 30. maijā parakstīto līgumu *A. García Salamanca Santos* un *Varela Pena* no bankas *Abanca Corporación Bancaria* saņēma ar hipotēku nodrošinātu kredītu 100 000 EUR apmērā, kas tika piešķirts uz trīsdesmit gadiem.

- 20 Šī līguma 6.*bis* noteikums par tā pirmstermiņa izbeigšanu ir formulēts šādi:

“6.*bis*. Pirmstermiņa izbeigšana, ko veic kredītiestāde.

[Banka] bez iepriekšēja brīdinājuma var paziņot par aizdevuma atmaksu un tiesvedības ceļā pieprasīt visa parāda atmaksu, iekļaujot gan summas, kuru samaksas termiņš jau ir iestājies, gan tās, kas vēl jāmaksā, kā arī procentus, nokavējuma procentus un izmaksas, šādos gadījumos:

- a) [Kāda viena] procentu maksājuma vai amortizācijas izmaksu neveikšana, iekļaujot visas attiecīgās sastāvdaļas, līgumslēdzējam pusēm skaidri pieprasot, lai šis noteikums tiktu norādīts Zemesgrāmatas reģistrā saskaņā ar Likuma 1/2000 693. pantu.

[..]”

- 21 *A. García Salamanca Santos* kompetentajā Spānijas pirmās instances tiesā iesniedza prasību atcelt vairākus minētā hipotekārā aizdevuma noteikumus, tostarp 6.*bis* noteikumu, jo tie bija negodīgi.

- 22 Šī tiesa šo prasību apmierināja un atcēla it īpaši šī hipotekārā aizdevuma līguma 6.*bis* noteikumu.

- 23 *Abanca Corporación Bancaria* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Audiencia Provincial de Pontevedra* (Pontevedras provinces tiesa, Spānija), kas ar 2014. gada 14. maija spriedumu to noraidīja, tādējādi apstiprinot pirmajā instancē pieņemto spriedumu.

- 24 *Abanca Corporación Bancaria* par *Audiencia Provincial de Pontevedra* (Pontevedras provinces tiesa) spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija).

- 25 Iesniedzējtiesa vispirms uzskata, ka 6.*bis* noteikums ir negodīgs tādēļ, ka tajā ir paredzēta hipotekārā līguma pirmstermiņa izpilde, ja parādnieks nav samaksājis kaut vai tikai vienu mēneša maksājumu aizdevuma atmaksai. Tā pauž šaubas par iespēju, ņemot vērā Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu, līguma noteikumu atzīt par daļēji negodīgu, saglabājot to šī noteikuma daļu, kas netiek uzskatīta par negodīgu. Tā šajā ziņā būtībā uzskata, ka līguma noteikuma negodīgā elementa izslēgšana un pārējā tā satura saglabāšana nav negodīga un neveido līguma satura pārskatīšanu vai aizstāšanu.
- 26 Vēl iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 93/13 noteikumiem atbilst tas, ka valsts tiesību norma tiek piemērota papildinoši, lai ļautu turpināt piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru, kas ir uzsākta atbilstoši noteikumam, kurš attiecas uz aizdevuma līguma pirmstermiņa izpildi un kura negodīgumu ir konstatējusi valsts tiesa, ja šī procedūra tiek uzskatīta par labvēlīgāku patērētājiem nekā parastā piedziņas procedūra.
- 27 Šādos apstākļos *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj iespēju valsts tiesai, izvērtējot, vai ir negodīgs hipotekārā aizdevuma līgumā, kas noslēgts ar patērētāju, iekļauts noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu, kurā papildus citiem gadījumiem, kad netiek veikti vairāki ikmēneša maksājumi, ir paredzēta pirmstermiņa atmaksa arī gadījumā, ja netiek veikts [tikai] viens ikmēneša maksājums, izvērtēt tikai tā līguma noteikuma negodīgumu, kurā ir runa par vienu gadījumu vai viena ikmēneša maksājuma neveikšanu, un noteikumu par kredīta pirmstermiņa atmaksu saistībā ar vairāku ikmēneša maksājumu neveikšanu, kuram arī šajā noteikumā ir vispārējs raksturs, uzskatīt par joprojām spēkā esošu neatkarīgi no tā, vai uz laiku, kad šī iespēja [paziņot par kredīta pirmstermiņa atmaksu] tiek īstenota, ir jāattiecinā kādi īpaši secinājumi par spēkā neesamību vai negodīgumu?”
- 2) Vai valsts tiesai ir tiesības saskaņā ar Direktīvu 93/13 – tiklīdz aizdevuma vai kredīta līgumā, kuram ir pievienots hipotekārs nodrošinājums, iekļautais noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu tiek atzīts par negodīgu – uzskatīt, ka papildinoša valsts tiesību normas piemērošana, lai arī tā rada pamatu piespiedu atsavināšanas procesa uzsākšanai vai turpināšanai pret patērētāju, ir labvēlīgāka patērētājam nekā minētā īpašā piespiedu atsavināšanas procesa apturēšana, un atļaut kreditoram uzsākt tiesvedību, lai pārtrauktu aizdevuma vai kredīta līgumu vai pieprasītu atmaksāt nesamaksātās summas, un attiecīgi nodrošināt nelabvēlīga sprieduma izpildi bez priekšrocībām, kādas īpašais piespiedu atsavināšanas process rada patērētājam?”

Lieta C-179/17

- 28 2005. gada 22. jūnijā *Verónica Yuliana Rodríguez Ramírez* un *Alfonso Antonio Lau Mendoza* ar banku *Bankia* noslēdza hipotekārā aizdevuma līgumu par 188 000 EUR, kas tika piešķirts uz 37 gadiem.
- 29 Šī līguma 6.*bis* noteikumā “Pirmstermiņa izbeigšana, ko īsteno kredītiestāde” ir paredzēts:
- “Neraugoties uz šajā līgumā noteikto termiņu, banka kreditore var paziņot par aizdevuma līguma izbeigšanu, uzskatot to par lauztu un pieprasot visa parāda pirmstermiņa atmaksu, it īpaši, ja termiņā nav veikts viens, vairāki vai visi maksājumi, kas paredzēti otrajā noteikumā [attiecībā uz amortizāciju].”
- 30 Pēc tam, kad atbildētāji pamatlietā nebija veikuši 36 ikmēneša maksājumus, *Bankia* cēla *Juzgado de Primera Instancia n° 1 de Barcelona* (Barselonas pirmās instances tiesa Nr. 1, Spānija) prasību vērst piedziņu uz hipotēkas objektu, kas attiecas uz īpašumu, kurš ir apgrūtināts ar hipotēku, lai nodrošinātu piešķirtā aizdevuma atmaksu.

- 31 Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) judikatūru, ja tiesa, kurā ir ierosināta īpaša piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra, konstatē, ka šī procedūra ir pamatota ar negodīgu noteikumu, kurā it īpaši ir paredzēta aizdevuma līguma pirmstermiņa izpilde, ja nav veikts kaut vai tikai viens ikmēneša maksājums, šai tiesai nevis ir jāpaziņo par izpildes apturēšanu saskaņā ar *LEC* 695. panta 1. un 3. punktu, bet gan ir jāturpina šī procedūra. Šādu rezultātu var sasniegt, šādu noteikumu aizstājot ar *LEC* 693. panta 2. punktā paredzēto noteikumu, redakcijā, kas ir spēkā pēc šī sprieduma 28. punktā minētā hipotekārā aizdevuma līguma parakstīšanas, kurā ir atļauta aizdevuma pirmstermiņa atmaksa gadījumā, ja nav veikti vismaz trīs ikmēneša maksājumi.
- 32 Iesniedzējtiesa uzskata, ka no šīs judikatūras izriet, ka izpildes izbeigšana nozīmētu, ka banka pēc paziņojuma par šādu izbeigšanu var atsaukties uz Civillkodeksa 1124. pantu, kas ļauj celt prasību, kuras mērķis ir panākt, ka tiesa, kurā tā ir celta, paziņo par līguma izbeigšanu. Uz Tiesas lēmumu, kas izriet no šīs prasības, attiektos parastā piedziņas procedūra, kas ļauj apķīlāt visus parādnieka īpašumus, ieskaitot viņa mājokli.
- 33 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) uzskata, ka tad, ja īpašums, uz kuru attiecas hipotēka, ir parādnieka mājoklis, īpašajai piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrai, pretēji parastajai piedziņas procedūrai, piemīt vairākas īpatnības, kuru mērķis ir aizsargāt šo parādnieku. Viena no šīm īpatnībām it īpaši ir parādnieka iespēja panākt, ka tiek atcelts īpašuma iekīlājums, tiek piemērota minimālā cena, zem kuras parādnieka mājokli nevar pārdot izolē, kā arī parādniekam atzītā iespēja atbrīvoties no sava parāda, ja summa, kas ir iegūta no īpašuma pārdošanas izolē, nav pietiekama, lai segtu visu parādu. Ņemot vērā šīs īpatnības, *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) esot atzinusi, ka īpašā piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra ir labvēlīgāka patērētāju interesēm nekā parastā piedziņas procedūra, kas esot piemērojama pēc prasības iesniegšanas par juridiska fakta konstatēšanu, kas ir balstīta uz Civillkodeksa 1124. pantu.
- 34 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) judikatūras saderību ar Direktīvas 93/13 6. un 7. pantu.
- 35 Pirmkārt, tā apšaubā piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūras labvēlīgāko raksturu salīdzinājumā ar hipotekārā aizdevuma līguma izbeigšanu tiesā, kura ir balstīta uz Civillkodeksa 1124. pantu, kam seko parastā piedziņas procedūra. Tā šajā ziņā norāda, ka parastajā piedziņas procedūrā patērētājs praktiski var iegūt laiku un acumirkli izvairīties no izlikšanas no sava mājokļa. Turklāt *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) judikatūras un Civillkodeksa 1124. panta formulējuma analīze atklāj, ka mājokļa iegādei paredzētu hipotekāro aizdevumu gadījumā ir samērā iespējams, ka prasība par juridiska fakta konstatēšanu, kas ir balstīta uz Civillkodeksa 1124. pantu, tiks noraidīta, ņemot vērā, ka šis pants nav piemērojams aizdevuma līgumiem. Pat gadījumā, ja tiktu atļauta Civillkodeksa 1124. panta piemērojamība aizdevuma līgumiem, iesniedzējtiesa norāda, ka nevar izslēgt prasības par līguma izbeigšanu noraidījumu, ja tiesa uzskatītu, ka ir pamatoti piešķirt laiku parādniekam, kā tas skaidri ir atļauts šajā pantā.
- 36 Otrkārt, *LEC* 693. panta 2. punkta, redakcijā, kas bija spēkā pēc hipotekārā aizdevuma līguma parakstīšanas, papildinoša piemērošana par negodīgu atzīta līguma noteikuma vietā, kā to uzskata iesniedzējtiesa, esot problemātiska divos aspektos.
- 37 Pirmkārt, saskaņā ar Tiesas judikatūru, it īpaši tās 2015. gada 21. janvāra spriedumu *Unicaja Banco un Caixabank* (C-482/13, C-484/13, C-485/13 un C-487/13, EU:C:2015:21), valsts tiesa ar papildinošu valsts tiesību normu negodīgu noteikumu var aizstāt tikai “gadījumos, kad negodīgā noteikuma atzīšana par spēkā neesošu uzliktu tiesai pienākumu atcelt līgumu kopumā, tādējādi patērētājam radot tādas sekas, ar kurām viņš tiktu sodīts”.

- 38 Otrkārt, ja pieņem, ka *LEC* 693. panta 2. punkta, redakcijā, kas bija spēkā pēc hipotekārā aizdevuma līguma parakstīšanas, papildinoša piemērošana tiek uzskatīta par abstrakti istenojamu, pušu vienošanās esamība esot būtisks nosacījums, kas šajā tiesību normā ir paredzēts, lai tā būtu piemērojama. Šajā gadījumā šāda vienošanās, protams, izrietot no hipotekārā aizdevuma līguma noslēgšanas, taču šī vienošanās tiešām tiek uzskatīta par negodīgu un atzīta par spēkā neesošu.
- 39 Visu šo iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar tiesību jautājumiem, kuriem var būt nozīme saistībā ar atbildi uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) ir iesniegusi lietā C-70/17, iesniedzējtiesa uzskatīja par lietderīgu un vajadzīgu iesniegt Tiesai jaunu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai tas attiecīgā gadījumā varētu tikt pievienots lūgumam, kurš iepriekš ir iesniegts lietā C-70/17.
- 40 Šādos apstākļos *Juzgado de Primera Instancia n° 1 de Barcelona* (Barselonas pirmās instances tiesa Nr. 1, Spānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Direktīvas 93/13] 6. un 7. pantam ir pretrunā judikatūra (*Tribunal Supremo* [(Augstākā tiesa)] 2016. gada 18. februāra spriedums), kurā ir noteikts, ka, lai arī noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu ir negodīgs un lai arī pieteikums par hipotekāro piedziņu ir balstīts uz šo noteikumu, hipotekāro piedziņu nevar atlikt, jo procesa turpināšana ir labvēlīgāka patērētājam, jo gadījumā, ja tiek izpildīts spriedums, kas pasludināts tiesvedībā par juridiska fakta konstatēšanu saskaņā ar Civillkodeksa 1124. pantu, patērētājs nevar izmantot procesuālās privilēģijas, kas piemērojamas hipotekārās piedziņas procesā, kā arī ciktāl šajā pašā judikatūrā netiek ņemta vērā *Tribunal Supremo* [Augstākās tiesas] iedibinātā judikatūra, ka Civillkodeksa 1124. pants (paredzēts attiecībā uz līgumiem, kas rada savstarpējas saistības) nav piemērojams aizdevuma līgumiem, jo šāda vienošanās ir vienpusējs reāllīgums, kas stājas spēkā līdz ar naudas nodošanu un tādējādi rada saistības tikai aizņēmējam, nevis aizdevējam (kreditoram), proti, ja šī judikatūra tiek piemērota tiesvedībā par juridiska fakta konstatēšanu, patērētājs var lūgt prasību noraidīt, lūdzot piespriest samaksāt kompensāciju, un vairs nebūtu iespējams apgalvot, ka hipotekārās piedziņas procesa turpināšana viņam būtu labvēlīgāka?
- 2) Ja tiek atzīts, ka Civillkodeksa 1124. pants ir piemērojams aizdevuma līgumiem vai visiem kredītlīgumiem, vai norādītā judikatūra ir pretrunā [Direktīvas 93/13] 6. un 7. pantam, ja šajā judikatūrā, izvērtējot, vai patērētājam labvēlīgāk ir turpināt hipotekārās piedziņas procesu vai arī kaitīgāk, ja tiek izmantota tiesvedība par juridiska fakta konstatēšanu saskaņā ar Civillkodeksa 1124. pantu, netiek ņemts vērā fakts, ka tiesvedībā par juridiska fakta konstatēšanu prasība par vienošanās izbeigšanu un prasība par kompensāciju var tikt noraidīta, ja tiesa piemēro Civillkodeksa 1124. panta noteikumu, ka “tiesa apmierina prasību par līguma izbeigšanu, ja vien nepastāv pamats saistību izpildes termiņa noteikšanai”, ņemot vērā, ka saistībā ar ilgtermiņa (20 vai 30 gadu) kredītiem un hipotekārajiem kredītiem mājokļa iegādei relatīvi ir ļoti iespējams, ka tiesas piemēros šo pamatu prasības noraidīšanai, it īpaši gadījumā, kad maksājuma pienākuma neievērošana nav ļoti smaga?
- 3) Ja tiek apstiprināts, ka patērētājam labvēlīgāk ir turpināt hipotekāro piedziņu, piemērojot pirmstermiņa atmaksu, vai norādītā judikatūra ir pretrunā Direktīvas 93/13 6. un 7. pantam, ciktāl šajā judikatūrā tiek papildinoši piemērota tāda tiesību norma kā [LEC] 693. panta 2. punkts, lai gan līgums var turpināt pastāvēt bez noteikuma par kredīta pirmstermiņa atmaksu, un ciktāl ar minēto judikatūru tiek radītas sekas minētajai tiesību normai, lai gan nav izpildīts tajā norādītais būtiskais nosacījums par to, ka līgumā ir jābūt spēkā esošai un efektīvai vienošanās norunai par kredīta pirmstermiņa atmaksu, kas faktiski tikusi atzīta par negodīgu, spēkā neesošu un neefektīvu?”

Pat lietu C-70/17 un C-179/17 apvienošanu

- 41 Ievērojot lietu C-70/17 un C-179/17 savstarpējo saistību, atbilstoši Tiesas Reglamenta 54. pantam šīs lietas sprieduma pieņemšanai ir jāapvieno.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-179/17 pieņemamību

- 42 Spānijas valdība apstrīd lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību lietā C-179/17, jo šī lūguma mērķis esot papildināt juridisko izklāstu, ko *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) ir paudusi lietā C-70/17, lai Tiesas rīcībā būtu visa atbilstošā informācija, kas ir vajadzīga, lai atbildētu uz šajā lietā uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem. Taču lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis esot iegūt Savienības tiesību interpretāciju, nevis koriģēt to prejudiciālo jautājumu saturu, kas ir uzdoti citās lietās, kuras tiek izskatītas Tiesā. Turklāt Spānijas valdība apgalvo, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi attiecas tikai uz valsts tiesību normu interpretāciju.
- 43 Kā ģenerāladvokāts to ir norādījis secinājumā 43. punktā, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā noteiktās sadarbības starp Tiesu un valstu tiesām procedūras ietvaros tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, izvērtē gan to, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu taisīt spriedumu, gan to, cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi (spriedumi, 1978. gada 29. novembris, *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 25. punkts, un 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 44 Tādēļ, ja uzdots jautājums attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jālemj. Uz valsts tiesas iesniegtu prejudiciālu jautājumu var atteikties atbildēt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedumi, 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 25. punkts, kā arī 2017. gada 20. decembris, *Global Starnet*, C-322/16, EU:C:2017:985, 17. punkts).
- 45 Šajā gadījumā lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Direktīvas 93/13 6. un 7. panta interpretāciju. Turklāt lēmumā uzdot prejudiciālu jautājumu faktiskie un juridiskie apstākļi ir izklāstīti pietiekamā mērā, lai varētu noteikt uzdoto jautājumu apjomu. Turklāt nešķiet, ka lūgtajai interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai priekšmetu vai ka problēma būtu hipotētiska.
- 46 Visbeidzot, ņemot vērā šī sprieduma 44. punktā minēto judikatūru, tam, vai iesniedzējtiesa ir paredzējusi papildināt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) ir iesniegusi lietā C-70/17, juridisko ietvaru, nav nozīmes, lai novērtētu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību lietā C-179/17.
- 47 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-179/17 ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 48 Uzdots jautājums lietā C-70/17 un lietā C-179/17, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesas būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 6. un 7. pants ir interpretējami tādējādi, ka, pirmkārt, ja noteikums par hipotekārā aizdevuma līguma pirmstermiņa izpildi tiek atzīts par negodīgu, to tomēr var daļēji saglabāt, atceļot elementus, kas to padara par negodīgu, un, otrkārt, ka pretējā gadījumā piedziņas vēršanas uz

hipotēkas objektu procedūra, kas ir uzsākta, piemērojot šo noteikumu, tomēr var turpināties, papildinoši piemērojot valsts tiesību normu, ja neiespējamība izmantot šo procedūru varētu būt pretrunā patērētāju interesēm.

- 49 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar Direktīvu 93/13 ieviestā aizsardzības sistēma ir balstīta uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas nelabvēlīgākā situācijā attiecībā uz iespēju risināt sarunas par darījuma noslēgšanu un tā rīcībā ir mazāks informācijas daudzums, kas nozīmē, ka patērētājs piekrist pārdevēja vai piegādātāja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas īstenot savu ietekmi uz to saturu (skat. it īpaši spriedumu, 2010. gada 3. jūnijs, *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid*, C-484/08, EU:C:2010:309, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 50 Ņemot vērā šādu nelabvēlīgāku situāciju, Direktīvā 93/13 dalībvalstīm ir noteikts pienākums paredzēt mehānismu, kas nodrošinātu, ka var tikt pārbaudīti visi līguma noteikumi, par kuriem nav notikusi atsevišķa apspriešanās, lai novērtētu to iespējamo negodīgumu. Šajā ziņā valsts tiesai, ņemot vērā Direktīvas 93/13 3. panta 1. punktā un 5. pantā noteiktos kritērijus, ir jānosaka, vai, ievērojot šim gadījumam raksturīgos apstākļus, šāds noteikums atbilst šajā direktīvā izvirzītajām prasībām par labticību, līdzsvaru un pārskatāmību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 21. marts, *RWE Vertrieb*, C-92/11, EU:C:2013:180, 42.–48. punkts, un 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 40. punkts).
- 51 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas konstatējumiem izriet, ka pamatlietā aplūkoti noteikumi, lai gan tie ir balstīti uz LEC 693. panta 2. punktu, redakcijā, kas bija spēkā pamatlietā aplūkoto hipotekārā aizdevuma līgumu, kuros tie iekļaujas, parakstīšanas dienā, ir jāuzskata par negodīgiem, ciktāl tajos ir paredzēts, ka finanšu iestāde var paziņot par līguma pirmstermiņa izpildi un pieprasīt visa aizdevuma atmaksu, ja parādnieks nav veicis vienu ikmēneša maksājumu.
- 52 Šajā kontekstā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu iesniedzējtiesām ir jāatturas piemērot negodīgus noteikumus, lai tie neradītu saistošas sekas patērētājam, izņemot gadījumu, kad patērētājs pret to iebilst (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 4. jūnijs, *Pannon GSM*, C-243/08, EU:C:2009:350, 35. punkts, un 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 65. punkts).
- 53 Saskaņā ar Tiesas judikatūru, ja valsts tiesa konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību līgumā, kas ir noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kura valsts tiesai ļauj papildināt šo līgumu, pārskatot šī noteikuma saturu (spriedumi, 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 73. punkts, un 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 77. punkts).
- 54 Tādējādi, ja valsts tiesa drīkstētu pārskatīt šādā līgumā ietvertu negodīgu noteikumu saturu, šāda iespēja varētu apdraudēt Direktīvas 93/13 7. pantā paredzētā mērķa īstenošanu ilgtermiņā. Šī iespēja likvidētu preventīvo ietekmi, kāda attiecībā uz pārdevējiem un piegādātājiem ir vienkāršai šādu negodīgu noteikumu nepiemērošanai patērētājiem, ciktāl tiem joprojām pastāvētu vilinājums izmantot minētos noteikumus, zinot, ka pat tad, ja tie tiktu atzīti par spēkā neesošiem, valsts tiesa tomēr līgumu varētu vajadzīgajā mērā papildināt tā, lai tādējādi nodrošinātu minēto profesionāļu intereses (spriedumi, 2012. gada 14. jūnijs, *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 69. punkts, un 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 79. punkts).
- 55 Šajā gadījumā vienkārša līguma izbeigšanas iemesla, kas pamatlietā aplūkotos noteikumus padara negodīgus, atcelšana galu galā nozīmētu šo noteikumu satura pārskatīšanu, ietekmējot to būtību. Tādējādi minēto noteikumu daļēja saglabāšana nevar tikt pieļauta, jo tā tieši apdraudētu šī sprieduma iepriekšējā punktā atgādināto preventīvo ietekmi.

- 56 Tomēr Tiesa jau ir atzinusi, ka no šī sprieduma 53. un 54. punktā minētās judikatūras neizriet, ka situācijā, kad starp profesionāli un patērētāju noslēgts līgums nevar turpināt pastāvēt pēc negodīga noteikuma atcelšanas, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts nepieļauj, ka valsts tiesa atbilstoši līgumu tiesību principiem atceļ negodīgu noteikumu, aizstājot to ar papildinošu valsts tiesību normu tādās situācijās, kurās negodīga noteikuma atzīšana par spēkā neesošu uzliktu tiesai pienākumu atcelt līgumu kopumā, tādējādi patērētājam radot īpaši nelabvēlīgas sekas, līdz ar to pēdējais minētais tiktu sodīts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 80., 83. un 84. punkts).
- 57 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka šāda aizstāšana ir pilnībā pamatota, ņemot vērā Direktīvas 93/13 mērķi. Tā ir saderīga ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta mērķi, jo šīs tiesību normas mērķis ir formālu līdzsvaru, ko līgums rada līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos, aizstāt ar reālu līdzsvaru, lai atjaunotu pēdējo minēto vienlīdzību, nevis lai atceltu visus līgumus, kuros ir ietverti negodīgi noteikumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 81. un 82. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 58 Ja tādā situācijā kā šī sprieduma 56. punktā aprakstītajā nebūtu atļauts negodīgu noteikumu aizstāt ar papildinošu valsts tiesību normu, kas paredz tiesai pienākumu pilnībā atcelt līgumu, patērētājam varētu rasties īpaši nelabvēlīgas sekas, kā rezultātā varētu tikt apdraudēta preventīvā iedarbība, kas izriet no līguma atcelšanas. Runājot par aizdevuma līgumu, šādas atcelšanas sekas principā ir tādas, ka tūlīt kļūst atmaksājama aizdevuma atlikusī daļa, kuras apmērs var pārsniegt patērētāja finansiālās iespējas, un tādējādi tiek sodīts patērētājs, nevis aizdevējs, kuram līdz ar to nebūs motivācijas atturēties no šādu noteikumu iekļaušanas tā piedāvātajos līgumos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 83. un 84. punkts).
- 59 Analogu iemeslu dēļ ir jāuzskata, ka situācijā, kad starp profesionāli un patērētāju noslēgts hipotekārā aizdevuma līgums nevar turpināt pastāvēt pēc tāda negodīga noteikuma atcelšanas, kura formulējums ir balstīts uz tiesību normu, kas ir piemērojama gadījumā, ja starp līguma pusēm ir panākta vienošanās, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas nepieļauj, ka valsts tiesa, lai novērstu šī līguma spēkā neesamību, šo noteikumu aizstāj ar jaunu šīs atsauces tiesību normas redakciju, kas ir ieviesta pēc līguma noslēgšanas, ciktāl līguma atcelšana patērētājam radītu īpaši nelabvēlīgas sekas.
- 60 Šajā gadījumā pamatlietā aplūkoti līgumi attiecas, pirmkārt, uz aizdevumu piešķiršanu, ko veic banka, un, otrkārt, uz hipotekāro nodrošinājumu izveidi attiecībā uz šiem aizdevumiem. Pamatlietā aplūkoti noteikumi, kas ir pamatoti ar LEC 693. panta 2. punkta tekstu, redakcijā, kas bija spēkā šo līgumu parakstīšanas dienā, būtībā ļauj attiecīgajām bankām aizdevumu atzīt par atmaksājamu un pieprasīt samaksāt visu atlikušo summu gadījumā, ja nav veikts viens ikmēneša maksājums. Iesniedzējtiesām saskaņā ar valsts tiesību normām, izmantojot objektīvu pieeju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 15. marts, *Pereničová un Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. punkts), ir jāpārbauda, vai šo noteikumu atcelšanas sekas būs tādas, ka hipotekārā aizdevuma līgumi vairs nevar pastāvēt.
- 61 Šādā gadījumā iesniedzējtiesām būs jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkoto hipotekārā aizdevuma līgumu atcelšana attiecīgajiem patērētājiem radīs īpaši nelabvēlīgas sekas. Šajā ziņā no iesniedzējtiesu lēmumiem izriet, ka šāda atcelšana varētu it īpaši ietekmēt valsts tiesību procesuālās normas, saskaņā ar kurām bankas var tiesā panākt, ka patērētājs atmaksā visu atlikušo aizdevuma summu. Tādējādi pamatlietā aplūkoto hipotekārā aizdevuma līgumu atcelšanas gadījumā banku prasījumu apmierināšanai ir jānotiek, īstenojot parasto piedziņas procedūru, savukārt, ja šie līgumi tiek saglabāti, negodīgo noteikumu aizstājot ar jaunu LEC 693. panta 2. punkta redakciju, šādi padarot iespējamu šo pašu līgumu pirmstermiņa izbeigšanu pēc tam, kad parādnieks nav veicis vismaz trīs ikmēneša maksājumus, joprojām būs piemērojama īpašā hipotekārās piedziņas procedūra. Šīs abas procedūras atšķiras it īpaši ar to, ka īpašajai hipotekārās piedziņas procedūrai, kas attiecas uz parasto mājokli, ir raksturīga parādnieka iespēja atbrīvot īpašumu [no apgrūtinājuma], uz kuru attiecas hipotēka, līdz

izsoles datumam samaksājot attiecīgās summas, iespēja panākt parāda daļēju atlaišanu, kā arī garantija, ka īpašums, uz kuru attiecas hipotēka, netiks pārdots par cenu, kas ir zemāka nekā 75 % no tā aplēstās vērtības.

- 62 Šāda attiecīgo patērētāju procesuālās situācijas pasliktināšanās tādēļ, ka tiek istenota parastā piedziņas procedūra, nevis īpašā hipotekārās piedziņas procedūra, ir jāņem vērā, novērtējot attiecīgo līgumu atcelšanas sekas, un tādējādi saskaņā ar to, kas ir konstatēts šī sprieduma 59. punktā, tā, ciktāl tā minētajiem patērētājiem rada īpaši nelabvēlīgas sekas, varētu pamatot to, ka iesniedzējtiesas negodīgos noteikumus aizstāj ar to minētā LEC 693. panta 2. punkta versiju, kas ir spēkā pēc pamatlietā aplūkoto līgumu parakstīšanas. Tā kā minēto piedziņas procedūru īpašības tomēr ir saistītas tikai ar valsts tiesībām, tikai iesniedzējtiesas var veikt šajā ziņā vajadzīgās pārbaudes un salīdzinājumus.
- 63 Savukārt, ja šīs pašas tiesas secinātu, ka attiecīgie hipotekārā aizdevuma līgumi var turpināt pastāvēt bez pamatlietā aplūkotajiem negodīgajiem noteikumiem, tām saskaņā ar šī sprieduma 56. punktā minēto judikatūru būtu jāatturas piemērot šos noteikumus, izņemot, ja patērētājs pret to iebilst, it īpaši gadījumā, kad pēdējais minētais uzskata, ka hipotekārā piedziņa, kas ir veikta, pamatojoties uz šādu noteikumu, tam ir labvēlīgāka nekā parastā piedziņas procedūra. Šim līgumam principā ir jāturpina pastāvēt bez jebkādiem citiem grozījumiem, izņemot negodīgu noteikumu svītrošanu, ciktāl saskaņā ar valsts tiesību normām šāda līguma pastāvēšana ir juridiski iespējama (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, 71. punkts).
- 64 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz jautājumiem, kas ir uzdoti lietās C-70/17 un C-179/17, ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 6. un 7. pants ir interpretējami tādējādi, ka, pirmkārt, tie nepieļauj, ka par negodīgu atzīts noteikums par hipotekārā aizdevuma līguma pirmstermiņa izpildi tiek daļēji saglabāts, atceļot elementus, kas to padara par negodīgu, ja šādas atcelšanas rezultātā ir jāpārskata minētā noteikuma saturs, ietekmējot tā būtību, un ka, otrkārt, šie paši panti pieļauj, ka valsts tiesa novērš šāda negodīga noteikuma spēkā neesamību, aizstājot to ar jaunu tiesību normas, ar ko ir pamatots šis noteikums, redakciju, kura ir piemērojama gadījumā, ja starp līguma pusēm ir panākta vienošanās, ciktāl attiecīgais hipotekārā aizdevuma līgums nevar turpināt pastāvēt minētā negodīgā noteikuma atcelšanas gadījumā un līguma atcelšana kopumā patērētājam rada īpaši nelabvēlīgas sekas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 65 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospiež:

Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. un 7. pants ir interpretējami tādējādi, ka, pirmkārt, tie nepieļauj, ka par negodīgu atzīts noteikums par hipotekārā aizdevuma līguma pirmstermiņa izpildi tiek daļēji saglabāts, atceļot elementus, kas to padara par negodīgu, ja šādas atcelšanas rezultātā ir jāpārskata minētā noteikuma saturs, ietekmējot tā būtību, un ka, otrkārt, šie paši panti pieļauj, ka valsts tiesa novērš šāda negodīga noteikuma spēkā neesamību, aizstājot to ar jaunu tiesību normas, ar ko ir pamatots šis noteikums, redakciju, kura ir piemērojama gadījumā, ja starp līguma pusēm ir panākta vienošanās, ciktāl attiecīgais hipotekārā aizdevuma līgums nevar turpināt pastāvēt minētā negodīgā noteikuma atcelšanas gadījumā un līguma atcelšana kopumā patērētājam rada īpaši nelabvēlīgas sekas.

[Paraksti]